

«Сейфуллин оқулары – 16: Жаңа формациядағы жастар ғылыми – Қазақстанның болашағы» атты халықаралық ғылыми-теориялық конференциясының материалдары = Материалы Международной научно-теоретической конференции «Сейфуллинские чтения – 16: Молодежная наука новой формации – будущее Казахстана». - 2020. - Т.І, Ч.3 - С.166-167

НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫНДАҒЫ МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРДІ ІЗДЕУДІҢ ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛҒАН ЖҮЙЕСІ СӘУЛЕТІН НЕГІЗДЕУ ЖӘНЕ ӘЗІРЛЕУ

Аббазов А.А.

Стоматология медициналық қызметтің ең қажетті түрлерінің бірі болып табылады. Алматы қ. стоматологиялық қызмет көрсету нарығы клиникалар саны бойынша да, олардың кіріс көлемі бойынша да Қазақстандағы ең ірі болып табылады, сондай-ақ жоғары бәсекеге қабілетті болып табылады. Бұл ретте сектордағы мемлекеттік қызметтердің үлесі 10% - дан аспайды. Қазақстанда стоматология нарығын дамыту өтпелі кезеңде жекешелендіру толқыны өткен 90-шы жылдары басталды. Мемлекеттік сегменттен стоматологиялық клиникалардың күтімі жеке стоматологиялар санының өсуіне және мемлекеттің стоматологиялық қызметтер нарығына әсер етуінің әлсіреуіне әкеп соқты. Сонымен қатар, жыл сайын елде осы көмек түріне халықтың қалың тобына қол жетімділіктің төмендеуі және ауылдық жерлердегі клиникаларды жою салдарынан стоматологиялық кадрлардың тапшылығы байқалады. Соңғы жылдары стоматологиялық қызметтер нарығында бәсекелестіктің өсуіне алып келген жеке клиникалардың сандық өсуі байқалды. Бұл ретте бір клиникалар тәжірибе жинақтап, емдеудің жаңа технологияларын практикаға енгізе отырып, аман қалады, басқа ойыншылар, неғұрлым ұсақ ойыншылар кетеді. Сала тұрақты дамып келе жатқанына қарамастан, соңғы бірнеше жыл ішінде жаңа ірі ойыншылардың нарыққа агрессивті кіруі байқалған жоқ. Стоматологиялық көмекке қажеттілік жоғары және әртүрлі жас топтарында 60-тан 100% - ға дейін құрайды. Халыққа стоматологиялық көмек көрсету жүйесі оған қажеттілік деңгейіне сәйкес дамуы тиіс. Ортопедиялық стоматологиялық көмек көрсету процесін басқару үшін емдеу-диагностикалық процестің барлық буындарының сапасын бағалау тетіктері қажет. Біздің елімізде жинақталған практикалық тәжірибе мен ғылыми зерттеулердің нәтижелерін зерттеу қазіргі уақытқа дейін стоматологиялық көмек көрсету сапасының критерийлері мен бағалау тетіктері әзірленбеген деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Айта кету керек, стоматология денсаулық сақтаудағы медициналық еңбектің (әсіресе Ортопедиялық стоматология) түрі бар жалғыз қызмет болып табылады, осыған байланысты, стоматологиялық көмек көрсету сапасын бағалау үдерісі ерекше ерекшеліктерге ие. Соңғы жылдары пациенттердің стоматологиялық көмек деңгейіне және тиісінше орындалған жұмыс сапасына және ақы төлеуге деген талаптары едәуір өсті. Бірыңғай қағидаттарға негізделген стоматологиялық емдеу сапасын бағалау тұжырымдамасын құру, осы Тұжырымдаманың маңызды құрамдас

бөлігі ретінде стоматологиялық көмек көрсету сапасының өлшемдері мен көрсеткіштерін әзірлеу, сондай-ақ стоматологиялық көмек көрсету сапасына әсер ететін факторларды талдау қажеттілігі туындады. Қазақстан Республикасында 2015 жылғы жағдай бойынша 1 817 стоматологиялық ұйым жұмыс істейді, оның ішінде 596 (33%) мемлекеттік меншік нысаны және 1221 мемлекеттік емес нысанды (67%) құрайды. 2014 жылмен салыстырғанда мектептерде және ауылдық жерлерде жаңа стоматологиялық кабинеттер ашу есебінен мемлекеттік ұйымдар саны 10% - ға артты. Бұл халықтың қалың жігінің стоматологиялық көмекке қол жетімділігінің артқанын көрсетеді. Бәсекелестік күрес жағдайында инновациялық технологиялар, оның ішінде сандық технологиялар белсенді және жаппай енгізілуде. Алайда, саланы дамытудың оң сәттерімен қатар, стоматологиялық қызмет көрсету сапасының мәселесіне назар аударғым келеді. Медициналық көмектің сапасы-медициналық көмектің уақтылы көрсетілуін, медициналық көмек көрсету кезінде профилактика, диагностика, емдеу және оңалту әдістерін таңдаудың дұрыстығын, жоспарланған нәтижеге қол жеткізу дәрежесін көрсететін сипаттамалардың жиынтығы. Халыққа стоматологиялық көмек көрсету сапасына әсер ететін мәселелер анықталды:

1. Жалпы практика стоматологтарының болмауы;
  2. Стоматологта пациенттерді емдеудің бірыңғай жоспарының жүйесі ретінде болмауы;
  3. Емдеудің соңғы нәтижесі үшін иесіздендірілген жауапкершілік;
  4. Стоматологтарды дипломнан кейінгі даярлаудың әлсіз жүйесі;
  5. Нарықтық қатынастар тәжірибесінің болмауы;
  6. Денсаулық сақтауда тұрақты мемлекеттік саясаттың болмауы.
- Біздің елімізде соңғы бес жыл ішінде жалпы тәжірибедегі стоматолог – дәрігер мамандануы және нарықтық қатынастардың жеткілікті тәжірибесі практикаға берік кірді, сонымен қатар, біз стоматологиялық көмек көрсету сапасы, өкінішке орай, жақсармайды деген фактіні айтуға мәжбүрміз. Медициналық және фармацевтикалық қызметті бақылау комитеті Алматы сақтау және әлеуметтік даму Министрлігінің, Қазақстан Республикасы, соңғы жылдары көбеюіне байланысты өтініштерді терапиялық және педиатрическую қызмет, орын санының өсуі тұрғындардан шағымдар сапасыз стоматологиялық көмек көрсету.

Әдебиеттер тізімі

1. Дьяченко В.Г. Качество медицинской помощи. (Вопросы теории и практики) / Методическое пособие. – Хабаровск, 1996. – 270 с.
2. <https://services.atameken.kz/files/2016/>
3. Крокфорд, Д. JavaScript: сильные стороны. - М.: Питер, 2012. - 176с.